

Machado contra la llibertat dels catalans

Autor: Agustí Soler

Data de publicació: 15-09-2023

Què pensava Machado dels catalans que lluitaven per un estatut d'autonomia a l'any 32? Què pensava dels catalans que no se sentien espanyols? Què en pensava un cop acabada la Guerra Franquista? L'historiador Agustí Soler ens ho explica, citant les mateixes paraules del poeta andalús.

«Malalt, cansat, derrotat, feia la retirada al costat d'una riuada de republicans...». Així ens descriu Carme Vinyoles Casas, en un article a El Punt/Avui, els darrers dies del poeta Antonio Machado en la seva anada cap a l'exili.

Ens dol la mort del poeta en aquestes condicions, malalt, cansat, derrotat, certament, però ens dol molt més l'epopeia de milers de catalans que per la seva retirada van acabar patint, malvivint i morint molts d'ells en camps de concentració de França i d'Alemanya (no en un hotel, com Machado) o bé patint i explotats com a presoners utilitzats pel govern de Vichy o pel de Berlín (com el meu oncle-avi Joaquín, a Polònia) en treballs forçats.

Cal, però, i fóra bo que se sabés què en pensava i deia Machado sobre i contra els catalans. Només un exemple: «La cuestión catalana, sobretudo, es muy desagradable. En esto no me doy por sorprendido, porque el mismo día que supe del golpe de mano de los catalanes lo dije: Los catalanes no nos han ayudado a traer la República, pero ellos serán los que se la lleven. Y en efecto, contra esta República, donde no faltan hombres de buena fe, milita Cataluña».

Machado, fent costat a Miguel de Unamuno, es posicionà frontalment contra l'Estatut de Catalunya que s'estava discutint (i retallant) a les Corts de Madrid, l'any 1932. Un altre exemple prou clar i contundent són aquestes altres paraules: «En lo referente a Hacienda es un verdadero atraco y en lo tocante a Enseñanza es algo verdaderamente intolerable».

Seves són també aquestes paraules escrites l'any 1937, durant la Guerra Franquista: «De aquellos que dicen ser gallegos, catalanes, extremeños, castellanos, etc, antes que españoles, desconfiad siempre. Suelen ser españoles

incompletos, ineficientes, de quienes nada grande puede esperarse». El nacionalisme espanyol li supurava per tots costats.

L'aixecament feixista, que era bàsicament un cop contra Catalunya, no el fa desdir del que ha anat dient i escrivint contra Catalunya. Machado és un exemple viu de com les dites esquerres espanyoles en tocant a Catalunya i les seves llibertats van colze a colze amb les dretes. En tenim exemples ben recents. Ja en terres catalanes, a finals del 1938 es manté ferm en el seu posicionament nacionalista espanyol anticatalà. Escriu a La Vanguardia, al mes de novembre, dos mesos abans de la seva marxa a l'exili: «España no es una invención de la diplomacia extranjera o la resultante de tratados de paz mas o menos incompletos. Lleva siglos de vida propia, perfectamente definida por su raza, por su lengua, por su geografia, por su historia y por su aportación a la geografia universal. No dudeis un momento que traicione a su patria quien se niegue a defenderla contra la invasión extranjera». Paraules que en aquell temps podien ser escrites per José Antonio Primo de Rivera o Ramiro de Maeztu entre molts altres o José Maria Aznar o Santiago Abascal, avui en dia.

He anat arreu d'Europa a homenatjar aquells que deixaren la vida en la defensa d'uns ideals, però mai no he cregut tenir res a homenatjar a Cotlliure. Ho sento. Si ho fan molts catalans (com també els nostres presidents) ells sabran el perquè. O potser no ho sabran?

Agustí Soler i Regàs